

Evje og Hornnes kommune ved Ordføreren

Kopi uten vedlegg:
Bygland kommune
Åseral kommune
Div.
(For vedl. se
kommentar-avisa.no)

made
"... God hath^man upright; but they
have sought out many inventions."
(Ec.7,29)
"... du skal ødelegge dem som øde-
legger jorden." (Åp.11,19)

VEDRØRENDE VINDGENERATORPARK; HORNNES

Det miljøindustrielle kompleks har innfunnet seg på heimstaden for om mulig å lage el-industripark i ca. halve kommunens lengde bare i nord-sørvest-retning-en.

I den forbindelse er vektlagt NVEs "liste over mulige utbyggingsområde" samt har Fred. Olsen Renewables sett etter "område for vindkraftprosjekt der det er lite konflikt med aktuelle kommunar, grunneigarar eller andre involverte, seier" selskapets Gaute Tjensvoll (Setesdølen 15.01.19).

Jeg kjenner ikke Fred. Olsen Renewables' definisjon på "lite konflikt med ... grunneigarar eller andre involverte"; jeg antar definisjonen er plastisk, men å dømme etter flere reaksjoner synes her foreligge reell konflikt, og Fred. Olsen Renewables er mulig kommet feil.

"-Planane som me nå ser konturane av er i tråd med eit tverrrpolitisk ønske her i landet om meir fornybar energi som ein kan selje til ein verden som har bruk for det, seier Kjell Rune Nakkestad", "mangeårig styreleiar i næringsutviklin-ga på Evjemoen", no "gjennom sitt private konsultentselskap engasjert av ut-byggjaren". "Han meiner utbyggjarane no berre tar sikte på å gjere det som sam-funnet har bede om så lenge."

"Også grunneigarkontakt Jon Løyland understrekar dette.
-Folk må lærast til å forstå kva dette betyr, seier han, men vil vente med å ta endeleg stilling".

Nakkestads definisjon av "samfunnet" kan vi jo komme tilbake til; men la oss prøve "å forstå kva dette betyr":
Prof.em. NMBU Olav Hjeljord skriver (Klassekampen 01.02.18) etter å ha beklaget at det ikke satses på havvind: "Olje- og energidepartementet har nylig satt i gang et prosjekt for å utrede potensialet for vindkraft i ulike deler av vårt land. Det antydes på forhånd at opp til en tredjedel av Norges land-areal kan være egnet for framtidig vindindustri. Samtidig har Norges Forskningsråd bevilget penger til et prosjekt hvor Universitetet i Agder skal utrede hvordan vindindustrien kan oppnå større sosial og særlig lokal aksept, egentlig hvordan lokal motstand kan overvinnes."

Slikt hjelper på forståelsen; i møte med det som smaker (stor-)politikk er nyttig å minne seg om Otto von Bismarcks erfaring; Den som får vite hvordan pølser og politikk blir til, vil aldri mer få en rolig natt.

Men skal vindkraft primært selges "til ein verden som har bruk for det"? Og hvem er Nakkestads "samfunnet"?

Har ev- og honndøler frasagt seg stabil vannkraft til norsk pris, etterspurt til sikringskapet en fjernstyrt hovedstrømbryter og helseskadelig radiosender som skal administrere "effektprising" (mens den de facto utspionerer hjemlige rutiner) samt ønsket seg permanent lokal naturkatastrofe med vindgeneratorer myntet på privathusholdninger som heretter skal utvise "forbrukerfleksibilitet"? Har andre nordmenn bedt om dette?

"-Vi prøver å skape en fornybar energi på en måte som er et svært positivt miljøtiltak... Bare vindparken på Stemhei kan levere strøm til 120.000 biler i et år", sier Gaute Tjensvoll til Fædrelandsvennen 26. januar.

Har ev- og honndøler, enn si andre nordmenn, etterspurt el-biler? Redaktør Øyvind Skar skriver (Bil 2/-19): "Politikernes tydelige signaler om å regulere bort de såkalte fossilbilene med avgifter fra 2025, skremmer folk allerede nå til å stille i køen for nullutslippskjøretøy, selv om utvalget så langt er ganske begrenset og det er en diesel- eller bensinbil mange faktisk trenger for å dekke alle ukens transportbehov der de bor. På grunn av incentivordningene har det som mange ser på som elbilhysteri ennå ikke nådd særlig langt utenfor bomringene, men nye, store veiprosjekter finansieres i dag i stor grad via rådyre bommer som igjen tvinger mange bilister til å velge kjøretøy utenfor komfortsonen."

Men det var Tjensvoll og "et svært positivt miljøtiltak": Prof.em. Handelshøyskolen BI, Øystein Noreng fremholder (i kronikk, Kl.k. 21.01.19) at "Tilsynelatende kan mange gode hensyn forenes ved utbygging av norsk krafteksport. Derfor kan idealistiske miljøvernere som vil redde verden slutte opp om kyniske teknokrater som vil tjene mer penger. Men saken er mer komplisert enn som så."

Bakover i tid; til 2007: "Med unntak av to år med små kraftunderskudd hadde Norge i perioden 1960-90 overskudd på vannkraft. Etter 1990 har situasjonen variert noe, men ikke fordi Norge har manglet vannkraft. Kraftbedriftene har eksportert så mye strøm det ene året at det har vært nødvendig å importere nesten like mye kraft det neste. Men ser vi på summen av import og eksport, har Norge hatt et pent eksportoverskudd også de siste 17 årene (nesten 50 TWh eller om lag 75 Alta-kraftverk)." "Det er heller ikke sant at de norske husholdningene sløser med strøm til oppvarming og dusjing. Husholdningenes strømforbruk har holdt seg konstant rundt 30 % av norsk kraftproduksjon de siste 10-12 årene! Ola og Kari kan uten dårlig samvittighet fortsette å bruke strøm omtrent som før. Unødvendig luksusforbruk av strøm kan lett fjernes ved innføring av en to-prisordning."

"Problemet for den ekspansive delen av kraftbransjen gjelder kostnadene. Ingenting av det nye som planlegges, kan konkurrere med vannkraft, der produksjonskostnadene kun er om lag 5 øre pr kilowatttime. Kraftprisen i Norge må flerdobles for at den øvrige fornybare energien skal bli konkurransedyktig."

"Kraftbransjen har gjort noen nokså mislykte forsøk på å få strømprisen opp. Det første tiltaket er den "berg-og-dal-bane"-strategien som bransjen har satt på de siste årene for å skape inntrykk av at Norge mangler kraft - i alle fall annethvert år."

"Det viktigste tiltaket har imidlertid vært utbygging av kraftkabler til kontinentet for å få opp eksportkapasiteten, spesielt om sommeren og høsten. Den første nye kabelen til Nederland blir satt i drift tidlig i 2008. Flere kabler er under planlegging. EBL begrunner byggingen - naturlig nok - med det motsatte av det som er sant, nemlig behovet for import av kraft! - Bransjen var på nippet til å lykkes litt i fjor. Kraftselskapene kapptømte magasinene, men ble lurt av Vårherre som lot det regne ganske bra halve høsten og en del av vinteren." Skriver statsviter Odd Handegård, tidligere ved UiT (bt.no 09.10.07).

Pr januar 2019 meldes om kraftpris i sør på opptil 80 øre, hvilket bl.a. be-

grunnes med høy kullpris mens statsmakten nytter en milliard og mer på å avvikle lønnsom utvinning av norsk høykvalitetskull (Svalbard) og fremelsker norsk elektrisitetseksport i konkurranse med norsk gass. En logikk i det hele lar seg vel utlede, men neppe fra et nasjonalsinnet utgangspunkt.

"Det kan se ut som om norske kvinner og menn stadig må minnes om at våre kraftverk er skapt av oss - som et felles prosjekt, for at vi alle skal ha lys og varme. Vi legger ikke merke til at vår felles eiendom er i ferd med å privatiseres - og til og med styres av et utenlandsk teknokrati som ikke er ansvarlig overfor norske velgere." (Ottar Brox; Kl.k.30.01.18)

"Det som skjer i vasskraftsektoren er karakteristisk for forfallet i "den norske modellen". Noen tilegner seg systematisk stadig større deler av dette folkets kollektive eiendom. Skal kraftverkene gå den samme veien som våre felles fiskestammer?" (Brox; Kl.k.11.04.17)

"Det gjelder å overta og privatisere alt det som små og større fellesskap har klart å bygge opp under ledelse av samfunnsbyggere som Gunnar Knudsen og Einar Gerhardsen. Det er demontering av en godt fungerende blandingsøkonomi for et egalitært samfunn denne generasjonen av investorer bruker Staten til." (Brox; Kl.k.14.11.17)

"Vi selger ... overskuddskraft til både Tyskland, Nederland og Russland. I 2016 mistet Norge så mye av strømmen på veien, at svinnet tilsvarte produksjonen av 360.000 tonn aluminium. Det tilsvarer igjen 670 arbeidsplasser bare i industrien. Industrierarbeidsplassene genererer også arbeidsplasser hos leverandører og i nærmiljøet. Dette er rett og slutt tapte ressurser. Ikke nok med det, men det er tapte ressurser som alle norske strømbrukere er med på å betale for." (Eva Nordlund; Nationen 10.02.18)

"Hittil har norske forbrukere vært i den heldige situasjon at kraftforsyningen har bestått av stabil og sikker vannkraft fra magasiner rundt om i landet. Det er dette som nå skal endres: Regjering og Storting har bestemt at Norge - i stedet for å bruke vår vannkraft i Norge - skal eksportere en vesentlig del av krafta til EU. Det legges i øyeblikket to nye kabler til Tyskland og England, og flere er under planlegging. Når mer enn halvparten av norsk vannkraft skal eksporteres, blir resultatet et gedigent underskudd... på kraft i Norge som må kompenseres av importert kraft fra EU. Og da det blir ikke noe som likner på den stabile, trygge og reine vannkrafta vi har vært vant til, men en blanding av brun elektrisitet lagd av kull og olje, av ustabil vindkraft (og litt kjernekraft).

Det er dette planlagte forsyningskaoset som nødvendiggjør de nye strømmålerne. Målerne skal bidra til å tilpasse det norske strømforbruket til den ustabile kraftforsyningen vi skal importere fra EU, der løsningen altså blir å regulere enkeltpersoners og geografiske områders strømforbruk gjennom døgnet." (Odd Handegård; Nat.20.03.17)

fungert

"Spørsmålet blir hva befolkningen i Norge tjener på at en bransje som har tilfredsstillende i 100 år skal snus på hodet."

"Jeg la merke til at debatten i Arendal <Arendalsuka> stort sett holdt seg langt unna utbyggingen av norsk vindkraft. Regjeringens plan er som kjent at 48 nye områder for vindkraft skal bygges ut, i tillegg til de anlegg som allerede har fått konsesjon. Produksjonen kan bli på 30-40 TWh, og vil rasere mye av norsk natur. Ny vindkraft skal etter hvert erstatte vannkrafta hos norske husstander, og det hvistes derfor om at Norge slett ikke bare skal eksportere vårt kraftoverskudd, men minst halvparten av norsk vannkraftproduksjon. Den ustabile vindkrafta til norske husstander - hvis de 48 områdene bygges ut - må naturligvis også stabiliseres av fleksibilitetsløsninger, men en slik "fleksibilitet" finnes ikke lenger dersom den skal brukes opp på EU-tiltak. Ingen i Arendal kommenterte spørsmålet - heller ikke Statkraft." (Handegård; Kl.k. 11.09.18)

Og Handegård (Nat.29.11.17): ""Effektprising" skal innføres og strømprisen skal variere med belastningen på nettet, og gi skyhøye strømpriser om morgenen og rett etter arbeidstid. Vannkrafta har alltid taklet de vanlige døgnvariasjonene i det norske strømforbruket - det gjør ikke vindkrafta!"

Prof. i samfunnsøkonomi NTNU, Anders Skonhoft, skriver i kronikken En skadelig kraftpakke (Kl.k.02.01.19) om utenlandskabler; "I tillegg til denne kabelutbyggingen, men ikke uavhengig av den, foregår det en storstilt utbygging og planlagt utbygging av norsk vindkraft." Ting henger sammen; Hogne Hongset (Kl.k.12.03.18) summerer; "Riktig dosert antall kabler gir oss forsyningssikkerhet i tørrår. Den sikkerheten har vi allerede. For mange kabler vil gi død - industri-død. Og død natur."

Apropos "død natur": Jo mer strøm som pumpes ut på nylig spenningsoppgraderte Solhomlinjen eller pumpes frem og tilbake på ny multimilliardlinje Tonstad - Flekkefjord, jo mer el-utslipp, jo mer spredning av 50Hz og overtoner; "harmooniske overtoner fra alle verdens strømmnett lekker kontinuerlig ut i magnetosfæren, der de blir kraftig forsterket".

Før innfasing av vekselstrøm i 1889, "spilte plystretonene og andre lyder som ble utløst av lyn, kontinuerlig over hele registeret på dette jordklodens store instrument. I dag er musikken stilnet av, dempet ned, og innskrenker seg mest til multipler av 50 og 60 Hz - ... <frekvensen> i de elektriske nettene. Hver komponent i den naturlige symfonien er blitt grunnleggende endret. "Fuglekvit-teret" er stillere på søndager enn på andre dager i uka, og grunnfrekvensene til de fleste korene er kraftlinjenes elektriske mønstre. "Det ser ut som at hele frekvensbåndet der vi hører sitringen, er preget av kraftlinjenes stråling," skrev Helliwell i 1975. Og de naturlige, sakte pulsene fra jordas magnetfelt på under 1 Hz, som også er viktige for alt liv, er sterkest i helgene, tydeligvis fordi de ellers dempes ned av strålingen fra strømmettet, som jo er sterkere på ukedager. Antony Fraser-Smith, som også han jobbet ved Stanford-universitetet, påviste ved å analysere geomagnetiske aktivitetsdata som var samlet inn siden 1868, at dette ikke er et nytt fenomen, men har pågått siden vekselstrømmen kom i bruk - og at det har økt over tid." Jeg siterer Arthur Firstenberg's firehundreogmangesiders bok Den usynlige regnbuen - Historien om elektrisiteten og livet (s.154-5).

Tilbake til 'det lokale'.

Skambud er i ordboken definert som "urimelig lavt". Gaute Tjensvoll opplyser (Set. 24. januar) at det etter (det som synes kunne være en) milliardinvestering, "berre går 3 til 6 måneder fra anlegget er sett i drift til ein har dekket alle kostnadane med utbygginga, då også medrekna tilførselsvegar".

Presentasjonen ved grunneiermøte ('Stemhei') skriver at "Grunneiere med eieendom innenfor kompensasjonsområdet vil dele en prosentvis andel av den årlige omsetningen til vindkraftverket. I beregningene våre har vi lagt til grunn at den prosentvise andelen er 2,25%"; "dele ... 2,25%".

Utbygger forespeiler, med forbehold om variasjoner, en for den enkelte betydelig årlig kompensasjon.

Imidlertid kan vel også et annet langtidsscenario være tenkelig: At grunneierinntekt ble lite mer enn en evt. engangskompensasjon på, si, 100.000 pr turbin, kraftanlegget før eller siden solgt ut av landet, og (etter 25 års estimert turbinlevetid) et forlatt industriområde uten økonomi til opprydding, noe etterslekten vil kunne tenkes ha en mening om. Eventuelt endeløse retts-tvister med utaskjærs (evt. pengelens) investor.

For mer angående aktuell energi- og vindenergi-politikk samt mer om elektrisitet og helse, henvises til vedlagte Ondskap eller dumskap, s.17B-20, s.8-13 og s.25-26.

For mer om aktuell lokal propaganda og naturødeleggelse, henvises til blad-

stykke fra Skjerkedalen hyttevev, grunneier Jon Erik FinnvoId og repr. for
Naturvernforbundet i Agder; Setesdølen hhv. 24., 15. og 29. januar.

5

Med hilsen

Dag Jørgen Høgetveit